

Protokoll från Kärnavfallsrådets rådsmöte nr 7/2012

Tid: 6 december, kl. 09.00 – 12.00

Plats: Näringslivets hus

Närvarande:

Ledamöter: Torsten Carlsson, ordförande
                                  Lennart Johansson
                                  Thomas Kaiserfeld
                                  Clas-Otto Wene
                                  Mats Harms-Ringdahl
                                  Tuija Hilding-Rydevik (Anslöt till punkt 3.)

Sakkunnig: Ingvar Persson

Kanslichef   Holmfridur Bjarnadottir
Sekreterare   Peter Andersson (Anslöt till punkt 3.)
Administratör   Johanna Swedin

1. Mötets öppnande, föredragningslista

Torsten hälsar välkommen och förklarar mötet öppnat.

Beslut: dagordningen fastställs.

2. Reflektioner från ledamöter

Torsten kontaktar departementet efter nyår angående en ny skrivning kring villkoren som gäller ledamöternas rätt till ersättning. Nuvarande villkor bygger på ett PM från 2006. Idag är ledamöterna mer aktiva än tidigare och behöver få bättre ersättning.

Torsten har beslutat att lämna Rådet när hans förordnande går ut sista juni 2013. Förslag på ny ordförande lämnas till Holmfridur.

Thomas berättade om OECD/NEA:s internationella workshop "The Preservation of records, Knowledge and memory (RK&M) Across generations". Den amerikanska stiftelsen Long now foundations arbete med att skapa medvetenhet om långa perspektiv var intressant.

Frågan om markörer togs upp av Long Now Foundation. Det finns en arkeolog från Växjö som menar att lämnandet av markörer till stor del har med vårt dåliga samvete att göra. Man bör skilja på själva frågan om markör (som kan vara radioaktiv färg, en klocka eller dylikt) och varför vi ska lämna dessa (för vårt samvete eller för de framtida generationerna). Detta kan vara en fråga att fördjupa sig i vid ett sammanträde längre fram.

Thomas planerar att medverka vid "International High level radioactive waste management" i Albuquerque, New Mexico, 10 – 14 april 2013. Han har fått en abstract accepterad och kommer att skriva en artikel och presentera ett paper om hur lika KBS-1 metoden är den senare KBS-3 tekniskt sett, trots alla politiska och ideologiska förändringar som skett över tid.

Lennart berättade om ett seminarium senare i vår angående strålning kring förvaring.

Mats informerade om symposiet "Ethics of radiation protection" som arrangerades av svenska nationalkommittén för strålskyddsforskning och centrum för strålskyddsforskning och hölls på Stockholms Universitet 29 november. Seminariet tog upp etiska aspekter kring strålskyddshantering. En fråga var hur man ska se på skydd av individ jämfört med skydd av kollektivet. Strålskyddet inom medicinen har ökat och strålning från undersökningar är inte alltid kliniskt motiverade. Att skyddet av en enskild ökar kanske inte alltid uppväger att skyddet av kollektivet minskar. Ett stort problem är att den kollektiva dosen stiger, framförallt i USA.

Presentationerna från seminariet finns tillgängliga här:

http://ssf.kva.se/nkssf_downloads.html

Ingvar berättade om arbetet som regeringen har uppdragit SSM i samråd med Riksgäldskontoret att genomföra en översyn av finansieringsförordningen (2008:715) och översyn av finansieringslagen (2006:647) i samråd med Riksgäldskontoret och Kärnavfallsfonden. Översynen omfattar frågor som rör beräkning av avgifter och behov av riskavsättningar och i uppdraget ingår att överväga om det finns behov av förändringar i gällande regelverk. De två regeringsuppdragen är delvis överlappande och kommer att rapporteras till regeringen den 31 maj 2013.

Johanna Swedin är ny administratör på Kärnavfallsrådet från och med november.

Holmfridur är sedan oktober ordförande för Forum for Stakeholder Confidence som är en arbetsgrupp under OECD/NEA. Nationella processer presenterades bl.a. från USA, England, Schweiz, Tyskland och Ungern. Europeiska projekt presenterades, bland annat INSOTEC och IPPA där länder som är nya i processen deltar, bl.a. Rumänien och Polen.

FSC hade ett årligt möte i Prag 17 – 19 oktober och en nationell workshop i Karlovy Vary där bland annat lokala representanter, statliga myndigheter i Tjeckien mötte internationella representanter, bl.a. från Östhammar.

Holmfridur har träffat rådets nya kontaktperson på Miljödepartementet, Anna Sanell, som tar hand om förordnanden mm. Anna kommer att närvara vid rådsmötet i januari 2013.

3. Erfarenheter från rådets besök till Frankrike: International Energy Agency, ANDRA, studiebesök i Bure

Ledamöterna ansåg att studieresan till Frankrike var värdefull. Det är bra att se anläggningar på plats för att riktigt förstå vad det handlar om. Samtidigt vore det bra att även besöka forskningsinstitutioner för att vidga perspektivet och få en helhetsbild.

Det framkom att de nyare medlemmarna i rådet uppskattar studiebesök, de som varit med en tid tycker att det räcker med studiebesök nu.

4. Seminarium "Science advice om nuclear waste management" 26 november

Seminariet hade ett samhällsvetenskapligt- och humanistiskt perspektiv och från Rådet närvarade Thomas Kasierfeld, Jenny Palm och Holmfridur Bjarnadottir.

Initiativtagarna Mark Elam, Thomas Kaiserfeld och Urban Strandberg hade bjudit in ett 10-tal forskare inom samhällsvetenskap och humaniora för att skapa ett nätverk. Diskussionen handlade om pågående samhällsvetenskaplig forskning om kärnavfallsfrågan utifrån ett brett perspektiv.

Slutsatsen av seminariet blev att sätta igång ett arbete för ökad finansiering av samhällsvetenskaplig och humanistisk forskning om kärnavfallsfrågan.

Beslut: Thomas fick i uppdrag att be gruppen ta fram ett underlag om detta till nästa rådsmöte i januari.

5. Reflektioner från seminariet 7-8 november. "Nuclear Waste – Burden or benefit "

6. Rapportering från seminariet

Seminariet var bra ordnat, men en lärdom framöver är att vara vaksam mot att syftet ändras över tid. Det var i ett senare skede av planeringen som perspektivet vidgades från att bara handla om transmutation till att även behandla ansvarsprincipen.

Det är viktigt att rätt personer föreläser på seminarierna, och här saknades industrin. Det saknades också föreläsare från miljöorganisationer. Eftersom rådet är tvärvetenskapligt är det svårt att ha ett snävt perspektiv på seminarier.

Det gäller också att anpassa seminariet efter att alla är välkomna och lyssna från olika organisationer med olika nivå på sina kunskaper. Rådet har inte för avsikt att välja ut vilka som får komma. Därför är det viktigt att vara tydlig mot föreläsare att det är en bred publik så de kan anpassa sina presentationer efter det.

Seminariet har varit en punkt på dagordningen vid flera rådsmöten där olika föreläsares medverkan har diskuterats.

Politik är ett ämne som kan behandlas på ett seminarium. När det gäller beslutsfattande om avfall vore det intressant att klargöra vad som endast är politiska överväganden för att vara kvar vid makten. Det kan ibland vara mera intressant för en politiker än vad etiska frågor om framtida generationer är. En idé är att EU-parlamentariker och nationella politiker sitter i en panel och får informera om grunderna för sin energipolitik.

Mats påpekade att klimatfrågan påverkar energipolitiken mycket framöver. Eftersom temperaturen stiger, så kan det bli dyrt att klara av energifrågan utan kärnkraft

Rådet kommer framöver att uppmärksamma frågan om kärnavfall och slutförvar ur flera perspektiv.

7. Kunskapslägesrapport

Se bilaga 2: Innehållsförteckning till Kunskapslägesrapport 2013.

Kunskapslägesrapporten kommer mest att handla om Kärnavfallsrådets synpunkter till Mark- och miljödomstolen angående SKB:s ansökan.

Carl Reinhold Bråkenhielm skriver ett kapitel om seminariumet Burden or Benefit. Rådet gör även en fristående rapport om seminariet senare i vår.

8. Kärnavfallsrådets aktiviteter 2013

Holmfridur presenterade verksamhetsplanen för 2013.

Under 2013 kommer det troligtvis gå mycket tid för att svara på frågor från miljödomstolen och SKB angående Rådets yttrande om SKBs ansökan är komplett eller inte.

Andra frågor som kommer att vara aktuella att arbeta med under 2013 är:

Låg- och medelaktivt avfall:

- Hur få små volymer
- Klassificering av olika avfall
- Aveckling och rivning skapar mycket avfall?

Seminarier:

Seminarium om de tekniska barriärerna. Utgångspunkten för symposiet skulle vara kapselns hållbarhet.

Seminarium om den politiska dimension av kärnavfallsfrågan – kopplat till Burden or Benefit seminariet. Blir dock troligen först 2014, men arbeta med underlaget under 2013. Inbjudan bör skickas till försvarsutskottet och till rikpartiernas kanslier.

Möten:

Rådet ska ta kontakt med partigrupper, M och MP har redan anmält intresse. Kontakta RIFO.

2 möten med SSM

Träffar med kommunerna.

Rådsmöten 2013:

29 januari

19 mars

23 april, Möte i Umeå

11 juni, Rådsmöte + besök av US Nuclear Waste Technical Review Board (NWTRB)

3 september

7 oktober

3 december

9. Övrigt

Samrådsmöte om SKB:s utbyggnad av SFR (slutförvar för kortlivat avfall):

Peter har varit på samrådsmöte och rådets åsikt är att tillbyggnaden ska klassas som en ny anläggning och inte en utbyggnad. Anledningen är att det kommer att förvara andra avfallskategorier än idag.

Redovisning av rådets arbete 2012:

Se bilaga 3.

10. Eftermiddag 13.00-16.00: Rundabords-diskussion 6 december

Efter rådsmötet anordnade Kärnavfallsrådet en rundabords-diskussion som en uppföljning till det möte som hölls förra året, och samma organisationer var inbjudna. De fick tillfälle att presentera sitt yttrande till miljödomstolen, presentationerna finns på kärnavfallsrådets webbplats. Inbjudna var Östhammars kommun, Oskarshamns kommun, Länsstyrelsen i Uppsala län, Länsstyrelsen i Kalmar län, MILKAS, Oss, MKG och SERO.

Justeras

Torsten Carlsson
Ordförande

Vid protokollet:
Johanna Swedin